

*Podivuhodné
a krásné
soužení*

*Arvy
Lavender*

LESLYE WALTONOVÁ

COO
BOO

*Podivuhodné
a krásné
soužení
Ary
Lavender*

LESLYE WALTONOVÁ

COO
BOO

Přeložila Jana Jašová

Copyright © 2014 by Leslye Walton

Cover illustration © 2014 Candlewick Press

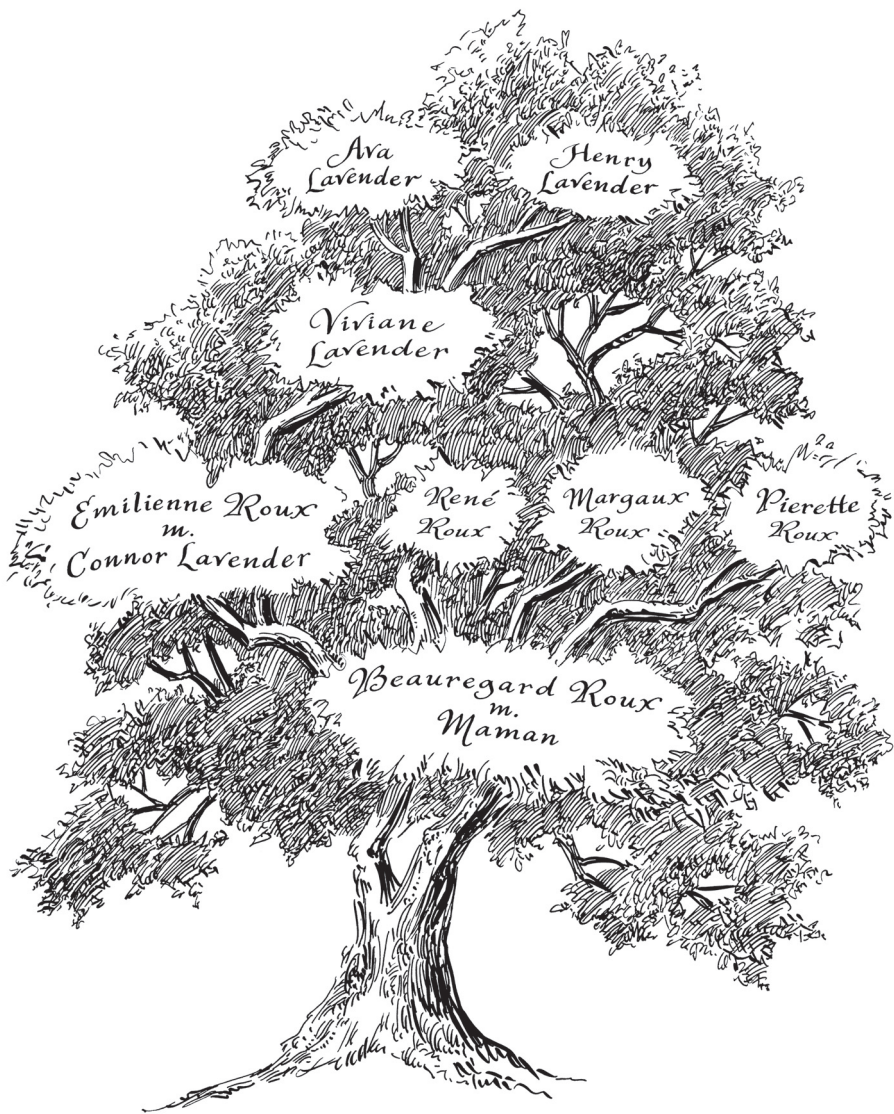
Family tree illustration © 2014 Pier Gustafson

Reproduced by permission of Walker Books Ltd,
London SE11 5HJ on behalf of Candlewick Press

Translation © Jana Jašová, 2014

ISBN 978-80-7447-625-9

*Anně, mé kumpánce,
která taky přežila
a létá na vlastních křídlech*

Ava
Lavender

Henry
Lavender

Viviane
Lavender

Emilienne Roux
m.

Connor Lavender

René
Roux

Margaux
Roux

Pierette
Roux

Beauregard Roux
m.
Maman

Prolog

Pro mnohé jsem byla ztělesněním mýtu, zosobněním nejslavnější z legend, ožvlou pohádkou.

Jiní mě považovali za obludu a zrůdu. Jeden si mě k mé velké smůle spletl s andělem. Pro matku jsem byla vším, pro otce ničím. Babičce jsem den za dnem připomínala ty, které kdysi milovala a ztratila. Jenže já znala pravdu. Někde hluboko v duši jsem ji vždycky znala.

Byla jsem prostě jen dívka.

Narodila jsem se v Seattlu jedné pozoruhodně jasné noci prvního března 1944 jako Ava Wilhelmina Lavender. Později si tu noc všichni vybavovali kvůli tomu, jak v naší ulici se slibným názvem Pinnacle Lane, neboli Na Špici, moje zrození zapůsobilo na ptáky. Když ten den má mladá matka dostala porodní bolesti, vrány začaly nosit třešňové pecičky a házely je do oken domů. Vrabci přistáva-

li na hlavách žen a chytali do zobáčků jejich vypadlé vlasy, z nichž se dala splétat hnízda. Po setmění se na zahradách hlučně krmili noční ptáci a výkřiky jejich obětí se mísily se sténáním mé matky. Než se v houstnoucím soumraku díky zdravotní sestře a úlevě z její injekční jehly ponořila do hlubokého spánku, otevřela oči a spatřila, jak se k ní ze stropu nemocničního pokoje snášejí obrovská ptačí pera. Jejich hedvábné okraje se jí otíraly o tvář.

Když jsem se narodila, sestra mě okamžitě odnesla z porodního sálu, aby lékaři vyšetřili to, co bylo později popsáno jako *mírná fyzická abnormalita*. Zanedlouho se pod okny nemocnice shromáždili věřící se svícemi a zpívali chvalozpěvy plné zbožné úcty i bázně. A to všechno jen proto, že sotva jsem se narodila, otevřela jsem oči a rozvinula pár kropenatých křídel, která mě halila jako nadýchaná kukla.

Tak se to aspoň vypráví.

Nikdo z lékařů nedokázal určit, kde se ta křídla vzala. Moje dvojče (protože jsme se narodili dva, já a můj bratr Henry) je nemělo. Žádné dokumenty dosud nezaznamenaly narození lidské bytosti se zvířecími nebo ptačími tělesnými partiemi. Pro mnohé doktory medicíny byl případ Avy Lavender prvním zklamáním, které jim věda připravila. Když se pod okny matčina nemocničního pokoje shromáždil dav věřících s horečnými modlitbami a blikajícími svícemi, lékaři snad poprvé v životě pocítili ke zbožným horlivcům něco jiného než obvyklé opovržení či blahosklonnost. Žárlivost.

„Jen si představ,“ prohodil jeden mladý začínající lékař ke svému kolegovi, „že by to dítě opravdu bylo božské stvoření.“ Takovou úvahu ale vyslovil jen jedinkrát. Pak si promnul unavené oči a vrátil se ke svým lékařským knihám. Nakonec se vydal zpátky za mou matkou a prohlásil to, co by na jeho místě potvrdil každý specialista – že se tady nedá nic dělat. Aspoň z lékařského hlediska ne.

„Nikdy jsem nic podobného neviděl,“ pronesl a zavrtěl hlavou na znamení soucitu s naší rodinou. Časem měl v tomhle gestu získat skutečnou praxi.

Můj svalový, kosterní a oběhový systém, všechno bylo závislé na křídlech, která s nimi byla nezrušitelně propojená. Takže možnost jejich operativního odstranění byla neprodleně zavržena. Ztratila bych příliš mnoho krve, mohla bych skončit ochrnutá – nebo mrtvá. Dívka a křídla zřejmě nemohly existovat odděleně. Jedno by bez druhého nepřežilo.

Mladý lékař si později vyčítal, že se neodhodlal důkladně prozkoumat rodinnou anamnézu. Ale na co by se ptal? *Vyskytla se ve vašem rodokmenu v minulosti nějaká okřídlená bytost?* Nakonec se raději vydal na obchůzku po pokojích, zkontrolovat jiné pacienty, jejichž choroby nevzbuzovaly tak komplikované otázky. Ale zastavme se na chvíli a zkusme si představit, že by to udělal. Co by se mohlo stát, kdyby se obrátil na rozrušenou mladou matku s nepřírozeně rudými rty nebo na přísnou, ale krásnou babičku s cizím přízvukem a položil jim dvě otázky, které mě pronásledovaly na každém mém okřídleném kroku?

Odkud se ta dívka vzala?

A pak tu ještě důležitější: *Co si s takovým děvčetem svět počne?*

Třeba by mu moje matka nebo babička odpověděly.

Pak by se možná můj život odvíjel jinak. Bylo ovšem v zájmu mladého lékaře, aby přesvědčil sám sebe, že s tím nic nezmůže, a nechal to být. Protože co mohl udělat? Jak jsem později zjistila, pravda neznamená nic, pokud se jí nedá nijak zabránit. Což jenom dokazuje, že můj příběh je mnohem složitější než jen historka o mém narození. Netýká se jen mého života. Můj příběh stejně jako ty vaše začíná mou minulostí a rodokmenem.

A pokračuje vyprávěním o tom, jak jsem prožila své mládí. To, co začalo jako jednoduchý výzkumný projekt mladé ženy – po jednom víkendu v roce 1974 stráveném v Ústřední knihovně v Seattlu porovnáváním informací o mém narození –, mě zavedlo na cestu, která mě přenesla od jednoho pobřeží k jinému. Cestovala jsem napříč kontinenty, jazyky a časem a snažila se pochopit všechno o tom, kdo jsem a co mě takovou stvořilo. Byla to dlouhá a nečekaná cesta.

Jsem první, kdo připouští, že některé skutečnosti v mém vyprávění mohou chybět – buď jsem je dávno předtím zapoměla sama, nebo už si je nevybavovaly jiné osoby, které jsou součástí mého příběhu. Můj výzkum byl nesouvislý, často jsem ho opouštěla a zanedbávala a pak se k němu zase vracela, posbírala poházené střípky informací a snažila se posunout dál, znovu a znovu jsem přetvářela čas. Můj text nelze považovat za celistvý dokument. Není ani neza-
ujatý.

Následující vyprávění je příběhem mého mládí tak, jak si na ně pamatuju. Je to pravda v té podobě, v jaké jsem ji poznala. Možná že všechny ty legendy, všechny mýty obklopující mou rodinu, můj život, mé dědictví – z nichž některé možná úmyslně šíříte vy sami – jsou nakonec ve směs podivuhodně, a snad dokonce i krásně pravdivé.

Ava Lavender

březen 2014

Kapitola první

Emilienne Adou Solange Rouxová, má babička z matčiny strany, se do svých devatenáctých narozenin zamilovala celkem třikrát.

Grandmère se narodila 1. března 1904 jako první ze čtyř sourozenců, kteří se všichni narodili prvního dne třetího měsíce v roce – další byl v roce 1905 René, v roce 1906 následovala Margaux a nakonec v roce 1907 Pietrette. Protože se všechny děti narodily ve znamení Ryb, dá se předpokládat, že Rouxova rodina byla plná citlivých a pozoruhodně ztřeštěných individuí.

Jejich otec Beauregard Roux byl známý frenolog, propagátor vědního oboru zkoumajícího souvislost stavby lebky s charakterovými vlastnostmi. Jeho největším přínosem na tomto poli byly prý vlnité vlasy barvy zlato-býlu na jeho hlavě a stejné chloupky na hřbetech paží –

a způsob, jímž jeho francouzštinu protkával lehký bretaňský přízvuk. Beauregard Roux byl silný a mohutný a dokázal všechny své děti zvednout jednou rukou. Pod tu druhou si mohl nacpat rodinnou kozu.

Moje prababička byla pravým opakem svého muže. Beauregard byl veliký, hřmotný, téměř obrovský, jeho žena byla malá, nenápadná a chodila s neustále shrbenými rameny. Její pleť byla olivová, jeho růžová. Vlasy měla tmavé, on plavé. Když Beauregard vešel do místnosti, všechny hlavy se otočily k němu, kdežto jeho žena jako by byla neviditelná.

Když se v noci milovali, všechny sousedy budilo Beauregardovo řvaní při vyvrcholení – kdežto jeho žena při tom stěží vydala hlásku. Tak jako skoro nikdy. Když doktor z vesničky Trouville-sur-Mer rodil její první dítě, mou babičku, neustále zvedal hlavu k rodičce, aby se přesvědčil, že ještě nezemřela. Ticho při porodu bylo tak zneklidňující, že když prababička měla rodit své další dítě, Reného, doktor na poslední chvíli odmítl přijít. Pradědeček tak musel jen v punčochách běžet do sedmnáct kilometrů vzdáleného městečka Honfleur, aby tam našel nejbližší porodní bábu.

Minulost mé prababičky předtím, než se vdala za Beauregarda Rouxe, zůstává neznámá. Jediný důkaz její existence se dochoval ve tvářích jejích dvou starších dcer Emilienne a Margaux, z nichž každá měla tmavé vlasy, olivovou pleť a zelené oči. Jediný syn René byl po otci a nejmladší dcera Pierette měla Beauregardovy syté žluté vlnité vlasy. Žádné ze čtyř dětí neznalo křestní jméno

své matky: dlouho věřily, že je to *Maman*, a když jim došlo, že ne, bylo už pozdě nad tím i jen uvažovat.

Těžko říct, jestli za to mohla mohutnost Beauregarda Rouxe, ale na počátku roku 1912 mu začala být francouzská víska příliš těsná. Snil o městech plných automobilů, kde jsou budovy tak vysoké, že stíní slunce. Trouville-sur-Mer mohla nabídnout leda tak rybí trh a Beauregardovu frenologickou poradnu, neustále plnou místních žen. Jenže jeho prsty toužily po lebkách, jejichž výstupy a prohlubně dosud neohmatal! A tak prvního března toho roku – kdy nejstarší dcera Emilienne oslavila osmé, syn René sedmé a dcery Margaux a Pierette šesté a páté narozeniny – začal Beauregard mluvit o místě zvaném *Manhatine*.

„V *Manhatinu*,“ vykládal sousedům, když venku pumponoval před domem vodu do vědra, „když se chcete vykoupat nebo si umýt obličej, jen otočíte kohoutkem a je to – a nejenom že teče studená voda, *mes camarades*, ale taky teplá! Umíte si to představit? Jako byste každé ráno nad vlastním umývadlem prožili zázrak!“ Pak se rozjařeně zachechtal, což v místních vzbudilo podezření, že Beauregard Roux je na tak velikého chlapa až moc nevyzpytatelný. Možná o něco víc, než by se jim zamlouvalo.

Všechny ženy v Trouville-sur-Mer byly zklamané, když Beauregard Roux už o měsíc později svou frenologickou ordinaci prodal – ovšem muži taky, protože ve vsi nebyl nikdo jiný, o kom by je tak bavilo vykládat. Beauregard zakoupil šest lístků třetí třídou na panenskou plavbu parníku *Francie*, po jednom pro každého člena rodiny

kromě kozy. Naučil děti anglické číslovky do deseti a v návalu nadšení jim pověděl, že ulice v Americe jsou takové, že to ještě nikdy neviděly. Ne prašné a špinavé jako v Tourville-sur-Mer, ale dlážděné plochými destičkami z bronzu.

„Ze zlata,“ přerušila ho moje babička Emilienne. Jestli je Amerika skutečně tak úžasné místo, jak si tatínek myslí, pak tam musí mít ulice dlážděné něčím lepším než bronzem.

„Ale no tak, myslí přece,“ namítl mírně její otec. „Ani Američané nejsou tak hloupí, aby nevěděli, že zlato se dá použít líp než na dlažební kostky.“

Jak jsem při svém průzkumu zjistila, parník *Francie* patřil k zázrakům francouzského loďarství. Byl dvakrát větší než ostatní francouzské obchodní lodě a nabízel svým cestujícím nevídanou rychlost, přepych, bezpočet služeb a vybranou kuchyň. Na svou panenskou plavbu vyplul z rušného přístavu Le Havre, vzdáleného třináct kilometrů od Tourville-sur-Mer.

Le Havre roku 1912 bylo město typické jasným třídním rozdělením. Na východě ho obklopovaly vesnice Montivilliers, Harfleur a Gonfreville-l'Orcher, břehy Seiny ho pak oddělovaly od Honfleuru. Na konci devatenáctého století se k městu přičlenily vesnice Sanvic a Bléville, a horní město se začalo rozvíjet rychleji než starodávné dolní. Obě části spojovalo schodiště s osmdesáti devíti schody a lanovka. V horní části byla sídla bohatých obchodníků a rejdařů, kteří zbohatli, když se z Le Havru stal na začátku devatenáctého století kvetoucí přístav.

V centru města byla radnice, *Sous-Préfecture*, soud, atletický klub a turecké lázně. Stála tam muzea a kasina i spousta luxusních drahých hotelů. V tomhle Le Havru se zrodilo impresionistické hnutí, tohle město inspirovalo Clauda Moneta k vytvoření obrazu *Impression, soleil levant*.

Na předměstí a ve starých částech Le Havru bydlela pracující třída a v činžácích poblíž přístavu námořníci, dělníci z doků a podobně. Tady se nejvíc projevovaly následky vyčerpávajícího a nestálého zaměstnání, špatné kanalizace a nezdravých životních podmínek. Odtud se v roce 1832 začala šířit cholera, tady si své oběti nacházely souchotiny. Tady žili bohémové, byly tu čtvrti červených luceren, kabarety se zženštilými uvaděči, kde si muž mohl dát skleničku a zaplatit si trochu zábavy, aniž sňal klobouk z hlavy. Zatímco bohatí obyvatelé z horního města zvedali číše k přípitkům na další úspěšné a požehnané roky, ti dole ve slumech dál hnili v jedovatých výparech nemocí, výměšků, promiskuity a novorozenecké úmrtnosti.

Pro Rouxovy děti byl přístav, kde kotvila jejich loď, melodií zajímavých zvuků, pachů a scén, výbušnou směsí exotického a všedního. Mořský vzduch, ostrá vůně kávových zrn smíšená s kyselým pachem ryb a krve, hromady cizokrajných plodů a pytle z rezného plátna plné bavlny. Toulaví psi a kočky si drbali své prašivé boky mezi těžkými kufry a zavazadly s americkými adresami.

Mezi reportéry z novin, kteří přišli zaznamenat dojmy z prvního vyplutí luxusního parníku, stál fotograf s pušo-

bivým měchovým fotoaparátem. Zatímco cestující z první třídy uváděli stevardi do jejich kajut, Rouxovi se museli postavit s pasažéry třetí třídy na kontrolu zavšivení. Beauregard zvedl Emilienne na svá rozložitá ramena. Z téhle pozorovatelný vypadali rozjaření přihlížející jako moře slamáků s širokými krempami. V *Le Figaro* pak vyšel snímek, který zachycoval loď právě v tomto okamžiku. Když člověk trochu přimhouřil oči, mohl spatřit stínový obrys holčičky, jež se záhadně vznášela nad davem.

Parník *Francie* vyplouval jen týden po tragédii nepotopitelné britské chlouby jménem Titanic, takže cestující na jeho palubě si intenzivně uvědomovali nedozírné chladné hlubiny před sebou, zatímco mávali na rozloučenou lidem v přístavu. Jedině Beauregard přeběhl na druhou stranu lodi. Chtěl být prvním, kdo pozdraví zemi neomezených možností, bronzem dlážděných ulic a vodovodních potrubí.

Rouxova rodina byla ubytovaná ve stísněné kajutě se dvěma maličkými palandami s třemi pryčnami nad sebou a umývadlem uprostřed. Kdyby se tam Beauregard zhluboka nadechl, vydýchal by všechn vzduch. Maman tvrdila, že jí z neutuchajících vibrací lodi buší srdce. Ale děti to maličké útočiště milovaly, i když jim otcovo noční chrápání neponechávalo příliš kyslíku. Parník *Francie* jim otevřel bránu do světa, jaký si ani neuměly představit. Večer dychtivě čekaly na melodii osamělých houslí nebo kvílení dud, které oznamovaly začátek improvizovaných veselí v podpalubních prostorách třetí třídy. Později v noci stejně dychtivě lapaly po zvucích soukromých

oslav v sousedních kajutách a bořily tvářičky do škrábavých polštářů, aby ztlumily smích. Ve dne zkoumaly nižší paluby a pokoušely se proniknout do první třídy, kam byl pasažérům z ostatních tříd vstup přísně zakázán.

Když se na dohled objevila americká pevnina, všichni cestující vydechli úlevou tak silně, až to způsobilo změnu větru a denní zpoždění cesty, ale to nevadilo. Zvládli to – už navždy mohli zapomenout na hrůzu z toho, že by strašlivý konec Titaniku mohl být předzvěstí katastrofy, jakou osud chystá i jim.

Když se parník *Francie* blížil k přístavu na západním Manhattanu, moje babička poprvé spatřila Spojené státy. Emilienne netušila, že Socha svobody, *La liberté éclairant le monde*, pochází z její vlasti, a pomyslela si: *Jestli je tohle Amerika, tak to je teda pořádně ošklivá.*

Rodina Rouxových byla znovu prohlédnuta kvůli parazitům a jako nezavšivená mohla vyrazit vstříc lepším zítřkům plným blahobytu a potěšení, jež Amerika nabízela. Než Německo vyhlásilo válku Francii, už bydleli ve špinavém dvoupokojovém bytě na *Manhatine*. V noci spaly Emilienne a Margaux v jedné posteli, Beauregard a Maman ve druhé, René pod kuchyňským stolem a malička Pierette v zásuvce psacího stolu.

Beauregardovi netrvalo dlouho pochopit, že prosadit se tady jako zkušený frenolog bude dost těžké, hlavně proto, že frenologická horečka v Americe pominula spolu s viktoriánským obdobím. Jak měl francouzský přistěhovalec se silným přízvukem, který neuměl nic jiného než

diagnostikovat lebky, uživit rodinu? *I pro Irčany v přístavu je zatraceně těžké získat slušný plat, stěžoval si můj pradědeček do prázdna, a to mluví bezvadně anglicky. Nebo to aspoň tvrdí.*

Beauregard vyrazil do ulic. Ne v okolí, protože k čemu by místní chudině byly jeho schopnosti? Ti už svou bídnou budoucnost znali. Ne, vyrazil do Yorkvillu a na Carnegie Hill, kde na venkovských statcích a v přepychových městských domech žili mnozí významní němečtí přistěhovalci. Nosil s sebou stočené diagramy, kovové posuvné měřítko i porcelánovou frenologickou lebku a brzy si vysloužil pozvání do salonů těch vil, kde přejížděl špičkami prstů po hlavách *Frauen* a *Fräuleinen*. Znovu se potvrdilo, že Beauregard Roux je stvořen k tomu sloužit ženám v jakékoli zemi.

New York ve své narychlo zkvašené nádheře nedokázal Beauregardovi rozmluvit, že je tím nejvelkolepějším místem na zemi. Zato Maman se manželův *Manhatine* moc nezamlouval. Byt v činžáku, kde žili, byl malý a přečpaný, a páchl kočičí močí navzdory tomu, jak často paní Rouxová myla podlahu i stěny. V ulicích byly samé dílny a jatka a nedláždil je bronz, ale lemovaly odpadky a hromady koňských koblih, které číhaly na každou neopatrnou nohu. Angličtina jí připadala tvrdá a ošklivá a Američanky nestydaté – zvláště ty, které pochodovaly ulicemi v bílých šatech se šerpami a žádaly to směšné volební právo. Pro Maman nebyla Amerika zemí neomezených možností. Spíš jí připadala jako země, kde umírají děti. S děsem sledovala, jak jejich sousedé přicházejí o jednoho potom-

ka za druhým. Bledé a horečnaté děti umíraly na soucho-
tiny nebo v záchvatech černého kašle. Umíraly na chříp-
ku nebo na pouhé nakrmení zkaženým mlékem. Umíraly
na nízkou porodní váhu a často s sebou braly i své mat-
ky. Umíraly s prázdnými bříšký, s očima beze snů a bez
výrazu.

Maman krmila rodinu podřadnými potravinami, mi-
zerným masem a povadlými mrkvemi, protože nic lep-
šího si nemohli dovolit, a i tohle jen stěží. Pokaždé, když
se děti vrátily domů, je bedlivě prohlédla, zkoumala jim
prohlubně pod koleny a lokty, měkké plošky mezi prsty
u nohou, dívala se pod jazyky a za uši a hledala známky
neštovic nebo klíšťata.

Beauregard manželčiny obavy nesdílel. Když večer le-
želi v jedné posteli, s dětmi na druhé straně pokoje, pod
stolem a v zásuvce, snažila se muže přesvědčit, aby odje-
li z města a ona mohla děti vychovávat na čerstvém fran-
couzském povětří jejich bývalého domova.

„Ach, *mon cœur*, srdíčko moje,“ tišil ji nenučeně, „dě-
láš si zbytečné starosti.“ Pak se k ní otočil zády a usnul,
kdežto Maman se trápila s otevřenýma očima až do rána.

A pak se jednoho jinak nepřilíš pozoruhodného jarního
večera roku 1915 výstředně hezký Beauregard Roux ke své
ženě a čtyřem dětem nevrátil. Nepřišel ani další večer, ani
celý příští měsíc. Po roce se jedinou konkrétní připomín-
kou Beauregardovy existence stal René, jehož bavilo zved-
nout pohovku a nosit ji na předloktích po bytě.

Říkalo se, že Beauregard opustil rodinu kvůli Něm-
ce požehnané neplodností a vypouklou zadní částí lebky,

což, jak by potvrdil každý frenolog, znamenalo úslužnou ženu, která mu zřejmě bude každou noc hlasitě projevo-
vat svou lásku. Byla to historka tak šťavnatá, že jí uvěřila
dokonce i Maman. Zanechala v horní komoře jejího srd-
ce malý otvor, který lékaři mylně přičítali špatné stravě
a dědičnosti.

Zmizení Beauregarda Rouxe bylo ve skutečnosti pří-
padem záměny totožnosti. Drsně krásný Beauregard byl
podobný jistému muži, který spal s manželkou místního
řezníka. K jeho smůle ho řezníkovi pochopové našli jako
prvního. O nálezu jeho nafouklého a neidentifikovatelné-
ho těla plujícího po řece Hudson se krátce zmínil slou-
pek s kriminální tematikou v novinách *The New York Ti-
mes*. Tato politováníhodná záměna i historka o jeho útě-
ku byla dokonalou ukázkou ironie osudu. Beauregard
Roux svou ženu nesmírně miloval, její klidná mlčenlivost
mu připadala osvěžující a nikdy jí od sňatku nebyl ne-
věrný.

Když Maman došlo, že zmizení jejího chotě bude trva-
lého rázu, vlezla si do postele a tři měsíce strávila zaba-
lená v pokrývkách, v nichž se ještě drželo Beauregardovo
pronikavé aroma. O děti se starala maličkatá sousedka,
paní Barnaby Callahooová, které děti říkaly *Notre petite
poulet*, Naše slepička, kvůli jejímu zvyku mlaskat jazykem
o patro. Paní Callahooové se ta přezdívka moc líbila.

Nakonec Maman vstala z postele a našla si práci jako
účetní v čistírně v ulici. Časem si vydělala tolik peněz, že
mohla dávat dětem třikrát týdně pořadné koňské maso.
Taky přestěhovala Pierette ze zásuvky do postele.

Celou tu dobu bylo zřejmé, že Maman pomalu mizí také. Emilienne si toho všimla jako první, když se na rušném nároží natáhla po matčině ruce. Prsty jí proklouzly skrz, jako by projely pouhým oparem.

V roce 1917 bylo Emilienne třináct let a žila s matkou a třemi sourozenci v přečpaném bytě v činžovním domě uprostřed přelidněného města. Všechny zdejší domy měly problémy s hygienou, přílišným množstvím obyvatel a drolícími se schody. Rouxovy děti byly tak zvyklé na hlasy sousedů, neustále pronikající tenkými stěnami do jejich bytu, že brzy každé z nich mluvilo několika jazyky: všechny hovořily francouzsky a anglicky, Emilienne italsky, René holandsky a německy a Margaux španělsky. Nejmladší Pierette mluvila až do svých sedmých narozenin jazykem, který později identifikovali jako řečtinu. Teprve o narozeninách dokonalou francouzštinou pronesla: „*Mon dieu! Où est mon gâteau?* Panebože, kde je můj dort?“ Což je přivedlo k podezření, že Pierette toho má možná v rukávu mnohem víc.

A právě tady se moje babička poprvé v životě zamilovala. Jmenoval se Levi Blythe a byl to skrček s černými vlasy a špatně padnoucími botami. Banda kluků z vedlejšího domu na něj často pokřikovala „teplouš“, než mu začali házet na hlavu kameny. Byl to první chlapec, kterého Emilienne viděla plakat, když nepočítala svého bratra Reného, který měl překvapivě nízký práh bolesti.

Po jednom zvlášť nelítostném pronásledování, jemuž přihlížely všechny děti z okolí, sledovaly Emilienne a její

sestra Margaux Leviho do zadní uličky a dívaly se, jak kravácí, dokud se k nim neotočil a nezakřičel: „Zmizte!“

A tak zmizely. Na chvíli.

Emilienne vyběhla po schodech do jejich bytu, Margaux jako obvykle za patami. Utrhla kus prostěradla z postele, které měly se sestrou dohromady, vzala z matčina prádelníku lahvičku jódu a rozběhla se zpátky do uličky, kde opřený zády o zeď seděl zhroucený Levi. Když viděla, jak mrká bolestí, když ho jód štípal do otevřených ranek, dovolila mu pak, aby si sáhl na její holý zadek. Před Margaux tuto oběť s povzdechem vysvětlila slovy: „Láska z nás dělá takové hlupáky.“

Po tom dni už Emilienne Leviho nikdy neviděla, nikdo z nich. Některé děti si myslely, že jeho matka konečně doplatila na ty sprosté věci, které se pravidelně odehrávaly u nich v bytě, a že Leviho a jeho dvě sestry dali do dětského domova. Jistě ale nikdo nevěděl nic – v těch dobách lidé často mizeli z mnohem nicotnějších příčin a bylo těžké je ještě někdy najít.

Babičce trvalo tři roky, než na chudáka Leviho Blythea zapomněla. V šestnácti se zoufale zamilovala do chlapce, o němž věděla pouze to, že se mu říká Dublin podle místa jeho narození. Dublin ji naučil kouřit cigarety a jednou jí řekl, že je krásná.

„Krásná, ale podivuhodná jako všichni z vaší rodiny,“ zasmál se. A pak dal Emilienne její první polibek, než ji zavrhl kvůli dívce jménem Carmelita Hermosová, která byla tak roztomilá, jak naznačovalo její jméno. Což bylo strašně nespravedlivé.

V roce 1922 potkalo rodinu Rouxových několik proměn, které potvrzovaly, že jsou vážně trochu divní. Pierette v patnácti letech doopravdy předvedla, že toho má v rukávu víc, než se zdálo, a zamilovala se do jistého staršího gentlemana, jenž měl zálibu v pozorování ptáků. Po několika neúspěšných pokusech, aby si jí dotyčný všiml – včetně jisté téměř katastrofální epizody, kdy se Pierette objevila na prahu jeho bytu a neměla na sobě nic než pírka připevněná k intimním místům – se nejmladší ze sester rozhodla k extrémnímu kroku. Stala se kanárem.

Rodina si postupně zvykla na Pierettiny jásavé ranní trylky i na malá žlutá pírka, která zůstávala ležet v rozích pokoje a lepila se jim na šaty. Milovník ptáků si ale Pierettiny drastické snahy upoutat jeho pozornost vůbec nevšiml a místo toho se odstěhoval do Louisiany za tamní velkou populací *Pelecanus occidentalis*. Což jenom dokládá, že některé oběti za tu námahu vůbec nestojí. Zřejmě obzvlášť ty, které inspiruje láska.

Jediný hoch v rodině René se už někdy ve čtrnácti letech mohl chlubit otcovou krásou a v sedmnácti ho považovali za boha mezi smrtelníky. Stačilo mu vyslovit „Mohla bys...“ nebo „Byla bys tak laskava...“ a dívkám hystericky rudly tváře. Když jinak počestné ženy na ulici míjely Reného Rouxe, narážely do zdí, jak je uchvátil pohled na slunce tančící v chloupkách na jeho ruce. Nejděsivější na tom bylo, že Reného to velice rozčilovalo, protože na rozdíl od Leviho Blythea dával skutečně přednost chlapcům před dívkami a ochotně jim ukazoval svůj nahý zadek, i když rozhodně ne ve chvílích, kdy poblíž byly jeho sestry.

Emilienne byla považovaná za nejpodivnější z Rouxových. Říkalo se o ní, že má opravdu vzácné schopnosti: Umí číst myšlenky, procházet zdí a pohybovat věcmi na dálku. Ale nebyla to pravda, babička žádnou záhadnou moc neměla, nebyla jasnovidka ani telepatka. Emilienne byla jen citlivější k okolnímu světu než jiní lidé, a uměla tak postřehnout věci, které jiným unikaly. Pro někoho spadlá lžice znamenala, že je třeba ji zvednout a podat čistou, ale Emilienne napovídala, že matka má postavit na čaj, protože k nim jde někdo na návštěvu. Houkání sýčka věštilo neštěstí. Podivný zvuk, který se v noci ozval víckrát za sebou, oznamoval, že smrt je blízko. Dostat květiny bylo ošidné, protože všechno záviselo na druhu květin. Fialky říkaly: „Vždycky budu mluvit jen pravdu,“ žlhaný karafiát: „Bohužel s tebou nemůžu zůstat.“ Tenhle dar byl sice občas užitečný, ale většinou chudinku mladou Emilienne jen mátl. Snažila se rozlišovat mezi znameními, která jí posílal vesmír, a závěry, k nimž došla vlastní hlavou.

Právě kvůli tomu si koupila cembalo. Když přitiskla prsty ke klávesám, sytý zvuk mechanického pianka přehlušil všechno ostatní. Každý večer hrála zhudebněné italské sonety o lásce, což údajně přispělo k prudkému zvýšení populace v sousedství. Mnohé z dětí byly počaty za zvuků milostných písní, jejichž melodie hrála Emilienne Rouxová a doprovázely ji harmonické hlasy jejích sourozenců – Reného něžný tenor, Pierettino pronikavé trylkování a Margauxin působivý alt. Margaux nebyla divná, ale nebyla ani krásná jako ostatní z rodiny, což z ní dělalo podivínku zase jiným způsobem. A Maman se stáva-

la čím dál průsvitnější, takže její děti mohly sáhnout skrz ni, aby uložily mléko do chladničky – což také často bezmyšlenkovitě dělaly.

Tou dobou se v okolí objevil muž, jemuž jeho kamarádi říkali Satin a ostatní *monsieur* Lush. Procházel se ulicemi dolního Manhattanu v saku s hedvábnou podšívkou a s vůní drahé kolínské. Říkalo se o něm, že pochází odněkud ze severu, z Quebecu nebo Montrealu – protože jeho francouzština byla bezchybná, i když mluvil s trochou zvláštním přízvukem, a Manhattan byl obvyklou zastávkou na jeho okružní cestě, kterou podnikal každých pár měsíců. Důvod jeho návštěv nebyl zřejmý, ale nejspíš to bylo něco nekalého vzhledem k drsným chlapíkům, s nimiž se tu scházel, nebo kvůli tomu, jak mu v levé kapse kalhot šplouchala placatka.

Ten den, kdy Emilienne potkala Satina Lushe, měla na hlavě zvonový klobouček nově pomalovaný rudými máky. Vlnité vlasy jí zpod něj vykukovaly a lemovaly křivku její brady. Na punčochách měla díru. Byl květen a po oknech restaurace, v níž Emilienne strávila den roznášením černé kávy a koblih Irům bez fantazie, stékal provazce dešťové vody. Do jejích šatů jako by nasákla vůně karamelizovaného cukru a pach potlačené hrdosti. Když čekala, až jí déšť dovolí vyjít ven, hodiny na Svatém Petrovi začaly odbíjet pátou. Déšť zabubnoval do markýzy nad její hlavou ještě prudčeji.

Emilienne přemítala nad krásou toho okamžiku, obdivovala déšť a šedivou oblohu, jako jiní obdivují působivý

obraz od význačného malíře, který si získal pověst odvážnými tahy štětce. Z takových úvah ji vytrhl Satin Lush, který právě vyšel z restaurace a pleskání jeho placatky o stehno přerušilo rytmus deštových kapek bubnujících do markýzy. Emilienne okamžitě uchvátla jasně zelená barva jeho levého oka i způsob, jímž se doplňovalo s tím druhým, blankytně modrým. Uvědomila si, že jí to vyrušení vůbec nevadí, protože tohle bylo stejně krásné.

Když jí nabídl úkryt pod deštníkem a vydali se spolu ulicí k jejímu domovu, okraj Emiliennina kloboučku se otíral o Satinovo ucho. Budoucí milenci si vůbec neuvědomovali, jak se počasí zhoršuje. Nevšimli si, jak se mraky na nebi srážejí a město bičují provazce vody, takže krysy převracejí šváby na záda, naskakují na ně a plují po těch maličkých živých raftech ulicemi.

Ten večer moje babička představila Satina své rodině jako svého *milého* a on pak pěl chválu na Emilienniny půlměsíčky nehtů. Satin se v bytě Rouxových rychle stal denním hostem. Emilienne se někdy vrátila z práce a našla svou matku se Satinem v živém rozhovoru, kdy jim oběma od úst francouzština jen odletovala. Když René na tři dny zmizel, Satin věděl, kde ho hledat. Když se pak vrátili, Renému chyběl kus předního zubu a Satinovi pravý ušní lalůček. Komentoval to jedině slovy *Měli byste vidět toho druhého*, a mezi oběma muži se tak ukulo pouto sdíleného tajemství, které se oba snažili chránit.

Nejpodivnější proměnou té doby byla ale pozoruhodná transformace nehezky Margaux. Po měsících napjatého popírání už to nikdo z Rouxových nemohl dál ignorovat.

vat: Margaux byla těhotná. Pro Emilienne to bylo zvlášť matoucí. Obě sestry předtím žily podle svých předurčených rolí. Emilienne byla krásná a záhadná, a ano, někdy i podivná. Ale Margaux? Ta byla jen nepovedeným odlitkem své starší sestry. Vždycky to byla Emilienne, kdo pod neurčitým úsměvem a rozkošně nakrčeným obočím skrýval tajemství, a Margaux, která hořela touhou ho zjistit. Zato teď hořela Emilienne, a jak! Navíc náhle Margaux se svou zářící pletí, růžovými tvářemi a nespoutanou dychtivostí v očích zaujala místo rodinné krasavice.

Margaux jim nikdy neprozradila jméno otce. V jednom okamžiku slabosti, po zvlášť urputném výsledku starší sestrou, si přejela ukazováčkem po rozkošně nakrčeném obočí a prohodila: „Láska z nás dělá takové hlupáky.“ Emilienne přeběhl po zádech mráz a odešla si pro svetr. To bylo naposledy, co se někdo Margaux zeptal na otce dítěte. Její sourozenci místo toho hráli hru „Mohl by to být tenhle chlápek?“, když sledovali muže procházející po ulici.

V den, kdy se dítě narodilo, se Emilienne vracela z nějaké pochůzky, na kterou si už nevzpomínala, a Pierette jí seděla na rameni. Emilienne si vzpomínala na jedno – jak jí vítr sfoukl z hlavy zvonový klobouček, ten s vlčími máky, a přinesl jí ho rozjívěný, asi desetiletý kluk. Emilienne vytáhla z kapsy penny, aby chlapce odměnila. Když mu dávala minci do špinavé dlaně, podívala se mu do očí a zaujalo ji, že má každé jiné: jedno zelené, druhé modré. V okamžitém impulsu se ho zeptala, kdo je jeho otec, ale hoch pokrčil rameny, nadhodil si minci v dlani a odběhl.

Emilienne kráčela ulicí dál a všímala si dětí kolem. Po chvíli narazila na další s různobarevnýma očima – ani to neznalo svého otce – a o kus dál ještě na jedno. A pak další. Emilienne se dala do běhu. Mezi dvanácti bloky napočítala sedmnáct takových dětí.

Než se stačila vrátit domů, Pierette coby ptáček už švi-tořila tak pronikavě, že ji sestra musela strčit do kapsy. Ve spěchu, aby se dostala dovnitř, málem zakopla o paní Barnaby Callahooovou. Když sousedce pomohla na nohy, žena jí oznámila, že její sestra už porodila.

„Je to chlapec,“ hlásila *Notre petite poulet* a droboučké prsty se jí vzrušeně třepotaly, „s černými vlasy, ale ty jeho oči! Představ si to – jedno je modré, druhé zelené!“

Emilienne vešla do bytu a našla tam Satina Lushe, muže, kterého už nikdy potom nenazvala svým *milým*, jak sedí na parapetu otevřeného okna a kouří. Když ji uviděl, pokrčil rameny. „Víš, jak to chodí.“

Emilienne k němu rozzuřeně přiskočila a prudce do něj strčila, až vypadl z okna na chodník. „Osmnáct dětí!“ zaječela.

Satin Lush se zvedl na nohy a dal se do běhu. Už ho nikdy neviděli.

Není jasné, jestli za zkázu Rouxovy rodiny mohla Lushova zrada, nebo narození Margauxina dítěte. Ale za pár hodin poté našli Margaux ve společné koupelně na konci chodby. Sama si stříbrným nožem vyřízla srdce a opatrně ho položila na podlahu vedle vany. U hromádky zkrvaveného masa a šlach ležel vzkaz pro Emilienne:

Mon cœur entier pendant ma vie entière.

Mé jediné srdce pro můj celý život.

Dítě zemřelo krátce poté. Margaux byla matkou asi šest hodin. Stalo se to prvního března 1923.

Láska, jak většina z nás ví, má vlastní načasování. Neohlíží se na naše úmysly ani na naše promyšlené plány. Brzy po sestřině smrti se René zamiloval do staršího ženatého muže. William Peyton ten den, kdy poznal Reného, nejspíš později hořce oplakal. Jeho žena je spolu nachytala v dosti kompromitujícím objetí právě v té posteli, kde ji manžel už dvě desetiletí vytrvale odmítal. René se pokusil uniknout před nepřijemnou scénou a vyběhl na ulici, ovšem zapomněl si vzít šaty.

Když uháněl ke svému domovu, na ulici za ním narůstal stále početnější dav žen (i několika mužů) fascinovaných pohledem na Reného dokonalé nahé půlky. Šílenství přerostlo ve skutečné pouliční nepokoje, které trvaly čtyři a půl dne. Popelem lehlo několik židovských krámků a tři lidé byli ušlapáni k smrti, mezi nimi i maličká paní Barnaby Callahooová. *Bonsoir, Notre petit poulet.*

Když panika konečně opadla, Reného milenec mu poslal do bytu vzkaz, aby se s ním mladík sešel večer v přístavišti na břehu Hudsonu. Nazítří ráno našla Rouxova rodina – ti, kteří z ní ještě zbyli – Reného tělo na svém prahu. Kapesník mu zakrýval krásnou tvář, do níž ho William Peyton střelil.

Kapitola druhá

Uprostřed dvacátých let vyrostla v kvetoucím městě Seattlu ve státě Washington malá bezvýznamná čtvrť. Ležela asi pět tisíc kilometrů od Beauregardova *Manhattanu* a v šedesátých letech ji zastínila městská část Fremont, která proslula jako sídlo místní bohémy. Tu čtvrť si teprve později lidé začali vybavovat v souvislosti s jistým domem na kopci na konci Pinnacle Lane. Proslavil se tím, že jsem v něm žila já.

Dům je vymalovaný vybledlou brčálově zelenou barvou. Lemuje ho bílá veranda a nad jeho střechou se zvedá věžička s cibulovitou střechou. Ložnice v poschodí mají velká arkýřová okna a na střeše je malá vyhlídka obehnaná zábradlím s výhledem na Salmon Bay.

Nechal si ho postavit portugalský námořní kapitán na konci devatenáctého století a jeho půvab „domku pro panenky“ inspirovala skutečná hračka jeho mladší sestry.

Malé Fatimě Inês de Dores oba rodiče zemřeli, když byla ještě dítě, a poslali ji do Seattlu, aby žila u bratra.

Sousedé si ještě po letech pamatovali, jak vypadala v den, kdy přijela. Rty měla popraskané a husté černé vlasy zčásti skryté pod kapucí zeleného pláště. Vzpomínali si, jak odporně zaplála tvář jejího bratra touhou a jak měl rudé prsty, když jí pomáhal z kočáru.

Během těch měsíců, kdy byl bratr na moři, Fatima nežila jako dítě – spíš jako manželka nebo milenka, která čeká, až se její partner vrátí. Nikdy nevycházela z domu, odmítla navštěvovat školu, kde by poznala jiné děti svého věku. Dny trávila na střeše domu s holuby, které chovala jako domácí mazlíčky. Postávala tam v zeleném plášti s kapucí a dívala se na moře, dokud ji černá služebná, která se o ni starala, nepřiměla jít dovnitř.

Když se kapitán na jaře vracel z dlouhých cest, přivázel své sestře nádherné dárky – ručně vyřezávanou loutku z Itálie s koženými botami a kovovým kordem. Domino ze slonoviny a ebenu. Hrací plán vyrobený eskymáky z mrožího klu. A vždycky kytice kvetoucího šeríku.

Jejich kvítky prosytily vzduch v domě omamnou vůní a říkalo že, že v jeho oknech plane celou noc strašidelná zlatavá záře. Ještě po letech, kdy už kapitán ani jeho sestra v domě na konci Pinnacle Lane nebydleli, občas zavánula ulicí pronikavá šeríková vůně.

Během těch jarních měsíců byly kostelní lavice nevykykle plné.

V zájmu malé Fatimy Inês se změnila celá čtvrť. Kapitán de Dores věnoval peníze na stavbu pošty, aby mohl

posílat sestřičce balíčky z cizokrajných přístavů. Pomohl financovat stavbu školy, i když tam Fatima Inês odmítla chodit.

Po poněkud podivném incidentu s katolickým knězem se díky Fatimě Inês poblíž postavil luteránský kostel. Kapitán de Dores tehdy pozval na sestřinu žádost kněze na její první přijímání. Objednal jí u místních švadlen šaty – dlouhou bílou róbu s drobnými knoflíčky na zádech a závojem pošíťým perlami. Na tu příležitost nechal všechny vázy v domě naplnit růžemi a jejich poupata protkala dívčinu vlečku.

Když ale kněz položil hostii na dívčin jazýček, hostie vzplála plamenem.

Aspoň tak se to vypráví.

Kněz už prý do domu na konci Pinnacle Lane nikdy nepřišel. A o pár měsíců později se konala první bohoslužba v novém luteránském kostele.

Kapitán své štědré dary pro místní komunitu podmiňoval jen jediným – každoroční veřejnou oslavou narozenin Fatimy Inês o letním slunovratu.

Ten první rok nikdo nevěděl, co má čekat. Pak se na štěrkové cestě vedoucí k Pinnacle Lane začaly objevovat smaragdově zelené, fuchsiové a mandarinkově zbarvené, zlatě vykládané kočáry. Na kozlících seděli mužáci v modrých saténových kloboucích a kočáry táhli grošovaní poníci. V povozech nebyla okna, až na ten poslední, a v něm místní lidé zahlédli principála a dvojici cirkusových akrobatů. Jejich nepřirozené propletení se stalo nejdiskutovnější součástí oslav, dokonce i poté, co dorazili sloni.

Jak léta plynula, oslavy byly stále štědřejší a opulentnější. Na desáté narozeniny dívenky přijeli akrobaté až z Číny, o jedenáctých tam byla cikánka s vrásčitýma rukama a křišťálovou koulí a bílí tygři, kteří vylizovali misy se smetanou, když jí bylo dvanáct. Letní slunovrat se brzy stal svátkem pro všechny, kteří se mohli zúčastnit, stejně významným jako Vánoce nebo 4. červenec. Hosté se sjížděli z dálky, aby si mohli zatančit kolem táboráku.

Fatima se ale oslav sama nikdy nezúčastnila. Občas někdo – dostatečně opilý medovinou a nepravděpodobnými fantaziemi – tvrdil, že sleduje oslavy z vyhlídky na střeše domu, zahalená v plášti a s holuby kolem sebe.

Znělo to tak nepravděpodobně.

A pak se jednoho jara kapitán z moře nevrátil. Letní slunovrat se slavil stejně horečnatě jako předchozí roky, jen bez bílých tygrů, cikánských jasnovidek a neuvěřitelně propletených akrobatů.

Fatimu Inês celé měsíce potom nikdo neviděl.

Den, kdy ji konečně vynesli z domu, si všichni pamatovali jako den temnějších stínů, jako by v těch zákoutích neosvětlených sluncem přebývalo něco horšího než předtím. Ti ze sousedů, kteří byli nejzvědavější, vyšli do ulic a dívali se, jak z domu na konci Pinnacle Lane vynáší dívku oblečenou do roztrhaných bílých šatů, pokrytých holubím peřím a výměšky.

A v tu chvíli si uvědomili, že dívka, jejíž narozeniny už devět let všichni slavili, nezestárla ani o den. Vypadala přesně jako tehdy, když jí kapitán pomáhal z kočáru a jeho prsty při doteku rudě zaplály.

Holubi, které Fatima Inês chovala na střeše, opustili holubník a plodili mladé s místními vránami. Jejich ob-
ludné potomstvo, v němž se ohavně spojovaly rysy obou
ptačích druhů, se svým pronikavým křikem a všetečností
stalo pohromou místního kraje.

Co se stalo s dítětem, to netušil nikdo. Většinou se
mělo za to, že ji zavřeli do ústavu pro choromyslné ve
Steilacoomu.

„Co jiného by s ní mohli udělat?“ krčili rameny sousedé.

V Seattlu se pak slavil letní slunovrat i nadále. V domě
na konci Pinnacle Lane se vystřídali nejrůznější obyvatel-
lé – na podzim roku 1910 tam žila cikánská rodina, krátce
sloužil jako modlitebna pro místní kvakery – ale většinou
zůstával prázdný, dokud do Seattlu nedorazil můj děde-
ček Connor Lavender.

Emilienne přestala po smrti sourozenců nosit apartní
zvonový klobouček. Vlasy si nechala narůst dlouhé a no-
sila je stočené do těsného staropanenského uzlu – v mar-
ném pokusu vypadat co nejobyčejněji. Obličej si lehce
pudrovala, aby zakryla stopy neustálých slz. Maman s ne-
mocným srdcem ztráta dětí těžce zasáhla a stala se ješ-
tě křehčí. Nakonec zmizela docela a zanechala po sobě
v posteli jen hromádku modrého prachu. Emilienne si ho
schovala do krabičky od pastilek na bolavý krk.

Pak si Emilienne jednoho horkého srpnového dne roku
1924, když stála ve frontě v místní drogerii, aby si koupila
puद्र, všimla muže za sebou. Ztěžka se opíral o hůl z tma-
vého dřeva.

Jmenoval se Connor Lavender. Bylo mu jednatřicet a v sedmi letech prodělal těžkou dětskou obrnu. Osm měsíců zůstal upoutaný na lůžko. Navzdory všem heřmánkovým obkladům, do nichž mu matka balila křehké tělíčko, mu zůstala ochrnutá levá noha, takže musel chodit o holi. Těžko říct, jestli nemoc byla prokletím, nebo požehnáním – každopádně ho zachránila před povolávacím rozkazem a Connor nemusel bojovat za svou zemi v první světové válce. Místo toho se belhal s holí za pultem pekárny na rohu, kde pracoval. A právě kvůli jeho zdravotnímu stavu se za něj moje babička provdala.

Emilienne se dívala na seschlou nohu Connora Lavendera a jeho mahagonovou hůl a usoudila, že takový muž by asi jen těžko někam odešel. Nebo někoho opustil. Ucítila, jak jí pod koleny a v podpaží perlí pot, a rozhodla se, že svůj život spojí s Connorem Lavenderem. Pokud ji odveze někam hodně daleko z Manhattanu, dá mu na oplátku jedno dítě. Až se budou milovat, zavře oči, aby se nemusela dívat na jeho zkroucenou končetinu.

O tři měsíce později se mí prarodiče vzali. Emilienne na sobě měla matčiny svatební šaty. Po obřadu se podívala do zrcadla a neviděla v něm svůj odraz, jen vysokou prázdnou vázu.

Má babička usoudila, že manželství bez lásky bude pro ně oba tím nejlepším. Nejlepším pro Connora, který se před setkáním se zničenou slečnou Emilienne Rouxovou domníval, že ho čeká staromládenecký život, osamělé pojidání polévek a smrtelná postel, kde nad ním nebude nikdo truchlit. A nejlepším pro Emilienne, neboť ji minulost na-

učila, že když nebude svého muže milovat, aspoň jí nezmi-
zí nebo nezemře. Když je kněz prohlásil mužem a ženou,
Emilienne Connorovi v duchu slíbila, že mu bude posluš-
nou ženou, pokud po ní nebude žádat její srdce.

Žádné už neměla.

Connor Lavender dostal svému slibu. Čtyři měsíce
po sňatku vzal svou ženu a celý jejich skrovný majetek –
včetně mlsného kanárka, kterého Emilienne odmítla
opustit – a nasedl do vlaku, který je zavezl do Montany.
Jenže když měla jejich cesta skončit, Connorova choť se
krátce rozhlédla po nekonečných, jednotvárných travna-
tých pláních a pronesla jediné slovo: „Ne.“ Pak znovu na-
stoupila do dusného a přečpaného spacího vagonu, který
se stal na pár posledních týdnů jejich domovem.

„Ne?“ opakoval Connor. Šel za ní. Museli se protahovat
kolem spolucestujících, kteří vystupovali – a jejichž man-
želky, jak si můj dědeček mlčky povšiml, nic nenamítaly.
„Co chceš říct tím ‚ne‘?“

„Chci říct ne. Tady žít nebudu.“

Byl to první z podobných rozhovorů, které se pak opa-
kovaly o stovky kilometrů dál. Emilienne odmítla Billings,
Coeur D'Alene, Spokane a všechna města mezi nimi. Con-
nor Lavender už měl na manželku takový vztek, že na ni
nepromluvil od Ellensburgu. Tohle město proslulo tím,
že kdysi skončilo do základů vypálené. Emilienne se jed-
nou rozhlédla kolem železniční stanice a poznamenala:
„Co je to proboha napadlo, postavit ho znova?“

Myslím, že když vlak dorazil do Seattlu, moje babička
pochopila, že tohle je její poslední šance. Buď zůstanou

tady, nebo bude dál pokračovat sama. Takže když vlak zastavil na nádraží King Street, Emilienne si mlčky posbírala svoje věci a konečně vystoupila definitivně.

Když mí prarodiče hledali dům, nejdřív se byli podívat na přízemní bungalov s mírně sešikmenou střechou a odhalenými trámy ve Wallingsfordu, ale ten byl moc drahý, i když se přízemím proháněli mývalové. Dále si obhlédli starou viktoriánskou budovu na vyhlídce Alki Point, jenže Connor se bál, že by je neustálé blikání blízkého majáku rušilo ze spaní.

Kamenná tudorovská stavba se strmou střechou a bortícími se základy je zavedla do malé čtvrti ve středu Seattlu. Naproti němu stála škola, kam, jak si Connor představoval, budou jednou docházet jejich děti a jejich barevné otisky dlaní se přidají k těm, které teď pokrývaly okna školní budovy.

Connor vzhlédl k obloze, protože zrovna začalo pršet. Mátló ho to - v Seattlu byl déšť úplně jiný. Prolnul se s jeho tělem, promáčel mu řasy, natekl do nosních dírek. A v tu chvíli si Connor všiml domu na kopci.

Stál osamoceně na konci zdejší hlavní třídy, která se jmenovala Pinnacle Lane, tam, kde už dlažební kostky vystřídal štěrk a hlína. Dům měl omítku v barvě vybledlého brčálu, bílou verandu, která vedla kolem něj, a věžičku s cibulovou stříškou. Pokoje v patře měly velká arkýřová okna. Na střeše domu byla vyhlídka obehnaná zábradlím a obrácená k Salmon Bay. Třešně kolem domu právě kvetly a opadané růžové okvětní lístky se zahnědlými okraji pokrývaly podlahu verandy.

V sousedství stály jen dva domy. Jeden patřil muži jménem Amos Fields, druhý byl šatnou pro černé róby vdovy Marigold Pieové. Ale přerostlý rododendron a jalovcové keře skrývaly oba domy před zvědavými pohledy. O jejich existenci svědčily jen poštovní schránky u silnice v zákrytu za sebou.

Zdejší okolí nebylo ničím pozoruhodné, byla to spíš zastávka na cestě pro ty, kteří mířili do rušnějšího sousedního Ballardu. Na pravé straně Pinnacle Lane stála pošta, samoobsluha a cihlová základní škola. Nalevo byl přísný luteránský kostel se strohou výzdobou a tvrdými lavicemi. O kus dál stál také zavřený obchod, který kdysi býval cukrárnou, v němž už brzy měly zavonět čerstvé pecny chleba a ručně hnětené rohlíky Connora Lavendera.

Stěhování nebylo pro Lavenderovy složité, neboť Connorova hůl byla jediným pozemským statkem, který skutečně potřebovali. Pak tu byla ještě krabička od pastilek na bolení v krku s modrým práškem a krabice od bot s ostatky malého žlutého ptáčka. Pierette, která nebyla příliš houževnatá ani v lidské podobě, únavné trmácení vlakem přes celou zemi nepřežila. Obě schránky skončily zakopané v prázdné zahradě za novým domem. Označoval je jen velký říční kámen a Emilienniny zablácené stopy, které vedly od hrobu přes celou kuchyň.

Emilienne procházela domem a kolíbala se pod tíhou mohutného břicha. Netušila, že se dá otěhotnět tak rychle. Před odjezdem z Manhattanu se s manželem milovala jen jednou a vzhledem ke stísněnému prostoru a nemož-

nosti se umýt ve vlaku nikdo z nich opakování toho aktu nepodnítil.

Teprve v Minnesotě si Emilienne začala připouštět, že je možná těhotná. Někdy během jízdy přes Severní Dakotu dokázala formulovat, jak se cítí: *zklamáná, rozzuřená, polapená*. Když o tom ale někde mezi Coeur D'Alene a Spokane pověděla Connorovi, volila takticky jiná slova. Connor se rozplakal radostí.

Emilienne přejela dlaní po okrajích kovového dřezu a přešla do jídelny, kde byly vestavěné skřípky s tabulkami z olovnatého skla. Naslouchala skřípání dřevěné podlahy, když přecházela z jídelny do haly a pak po schodišti nahoru. V rohu salonu stálo cembalo, které sem Connor nechal dopravit z Manhattanu. Emilienne se už toho nástroje nehodlala nikdy dotknout. Chtěla se dívat, jak ho pokrývá prach a jeho klávesy věkem žloutnou. Jenže ta zatracená věc tvrdošijně odmítala chátrat. Zůstávala zářivě lesklá a její klávesy byly neustále pozoruhodně nahlazené.

Sousedé se k Emilienne chovali tak, jako se lidé obvykle chovají k něčemu, co jim připadá jiné. Jejich averze byla ovšem poněkud složitější, než kdyby se dívali na někoho s ohavným mateřským znamínkem nebo popálenými prsty. Všechno na Emilienne Lavenderové bylo podivné. Ukázat přímo na měsíc znamenalo říkat si o katastrofu. Stejně následky mělo, když člověk upustil koště. Když vdova Marigold Pieová začala trpět nespavostí (s níž se nikomu nesvěřila), druhý den ráno se u jejích dveří objevila Emilienne s věncem z pivoňek a trvala na tom, že když si

ho Marigold nasadí, vyspí se dosyta. Brzy se za Emilienne nesl tichý šepot *čarodějnice* všude, kde se objevila. A nechat se spojovat s místní čarodějkou přivolávalo katastrofu mnohem spolehlivěji než ukazování na měsíc. Sousedé se brzy Emilienne začali úplně vyhýbat.

Na Connorovi našťestí neshledali žádnou vadu – jeho podivínská manželka do pekárny téměř nechodila – a jeho krámek začal vzkvétat. Connorův úspěch se dal připisovat spoustě věcí. Zčásti za to mohla poloha – málokdo z věřících odolal, aby se cestou domů z kostela nestavil v pekárně, zvláště po těch nedělních bohoslužbách, kdy pastor Trace Graves podělil své ovečky hostiemi. Po luteránském zpěvu hymnů ten zatuchlý kousek starého chleba nikoho moc neuspokojil, bez ohledu na to, že to mělo být tělo Krista. Kdežto ty čerstvě upečené bochníky chleba z kvašeného těsta a žitné mouky, které měl Connor za výkladem, lákaly ke koupi jako dokonalé pekařské klenoty.

Většina lidí si to radši nepřiznávala, ale Emilienne hrála podstatnou roli v úspěchu pekárny, i když jen za scénou. Měla vybraný vkus a smysl pro uspořádání interiéru, pro působivé barvy a látky. Jak jinak, byla přece Francouzka. Svůj talent využila k tomu, že vybrala máslově žlutý odstín pro vymalování vnitřních stěn a výklady lemovaly bílé krajkové záclonky. Rozestavěla na linoleu s černobílým šachovnicovým vzorem kovové stolky a židličky, na které se zákazníci mohli ráno posadit a posnídat pocukované koblihy, co voněly skořicí a vanilkou. To všechno přispívalo k úspěchu krámků, ale hlavní ingrediencí prosperity byl Connorův výjimečný pekařský talent.

Connor se všechno naučil od otce, který si vzal zmračeného syna pod křídla a naučil ho, jak krmit newyorské hladovce. Jak péct sušenky s polevou i bez, jak udělat piškot, rumové buchtičky a krémové zákusky. Když se Connor oženil s Emilienne Rouxovou a odstěhoval se s ní do Seattlu, vzal si otcovy recepty s sebou a servíroval tyhle pochoutky lidem z Pinnacle Lane, kteří tvrdili, že tak hříšně lahodné dezerty nikdy neochutnali.

Connor tedy přirozeně trávil většinu času v pekárně, takže Emilienne zbývala spousta osamocených hodin ve velkém domě, kdy přenášela svou neklidnou dělohu z jednoho pokoje do druhého a čekala, až se její manžel vrátí. Až se setmí. Až uběhne čas. Měsíce odplývaly a Emilienne sledovala, jak opadané letní kvítky hnijí v podzimním dešti. Dívala se, jak matky vodí děti do školy, dívala se, jak se její tělo mění, jak se stává něčím cizím a abstraktním, něčím, co už jí nepatří.

Těhotenství bylo pro Emilienne dobou velké osamělosti. Možná proto, že nikdy nebyla sama. Nikdy ode dne, kdy si vzala Connora Lavendera nebo kdy odmítla vystoupit z přeplněného spacího vagonu nebo kdy uslyšela, jak k ní otevřenými okny zalétá šeptané slůvko *čarodějnice*, které klouzalo ze rtů jejich sousedů. *Oni* s ní byli pořád. On se na ni neustále snažil mluvit, přestože měl ustřelený obličej, ona byla jako prázdná jeskyně v místech, kde tlouklo její srdce, někdy i s dítětem posazeným na boku – s přízrakem dítěte s dvoubarevnými očima. A pak tu byl kanárek.

Ne, Emilienne nebyla nikdy sama. Jenže její nezvaní hosté – ano, nezvaní a nevítaní! – jí přinášeli jen málo útě-

chy. Emilienne jim dokázala rozumět jen ve chvílích, kdy si představila, že je zpátky ve špinavém činžáku na Beau-regardově *Manhattanu*. Tam, kde se chodbami nesla ozvěna Pierettina nespoutaného smíchu, kde Reného krása soupeřila s její. Předtím, než ji Margaux zradila. Jenže Emilienne se nedokázala přimět, aby vzpomínala na svůj předchozí života a všechnu tu bolest, která s ním souvisela. Přestěhovala se na druhý konec země, aby před tím unikla – tak jak se opovažují ji sem následovat! Odmítla luštit horečné posunky svých mrtvých sourozenců a nikdy se ani na chvíli nezastavila, aby se pokusila porozumět tichým slovům, která formulovaly jejich rty.

I když se všichni tak zoufale snažili.

Jedinými stopami, které v domě zůstaly po Fatimě Inês, byly dárky ze zámoří, které jí přivážel její bratr. Loutka, šachy, skleněné kostky, sto porcelánových panenek. Měly mrkací oči a ruce i nohy s ohýbacími klouby. Některé měly kloboučky, jiné sárí a další kimona s vyšíváním draky a vějířky v rukou. Některé panenky vypadaly jako kovbojové v sedle umělých koní, panenky z indického Rádžastánu, ruské matrjošky, papírové panenky s vyměňovacími šaty. Byla tam žirafa velká jako ovčácký pes, houpací koník s vrzajícími lištami. Nikdo neměl odvahu je vyhodit a všichni další nájemníci žili pod bedlivým dohledem těch umělých očí, což byl možná taky důvod, proč v domě málokdo vydržel.

Emilienne nebyla tak pošetilá, aby věřila tomu, že v domě straší nepokojný duch nešťastné dívenky. Konec-

konců byla ženou, s níž zřejmě rozmlouvaly květiny, ženou, kterou se rozhodli následovat její tři mrtví sourozenci, místo aby se vytratil do posmrtné existence. Kdyby v domě Fatima Inês v nějaké podobě zůstala, Emilienne by byla první, kdo by se to dozvěděl.

Jednoho obzvlášť trýznivého dne, kdy oknem přilétala dovnitř slova mnohem horší než čarodějnice a kdy René tvrdošijně trval na tom, že s ní musí mluvit, Emilienne posbírala starožitné hračky z podlahy a jednu po druhé je vyhazovala z předních dveří, až se přední veranda pokryla nepatrnými úlomky barevného skla, látek a porcelánu.

Popel popelu. Prach prachu.

Emilienne dělala všechno, co si slíbila, že jako manželka bude dělat, i když by si ji nikdo s jinými ženami ze sousedství nespletl. S těmi, které už na střední škole trénovaly krasopisné podpisy svého křestního jména a příjmení budoucího manžela. Manželky, které trávily dny úklidem a chozením na trh a sbíráním zajímavých útržků informací, aby bylo o čem mluvit u večeře. Manželky, které vítaly své muže na prahu s nalíčenými rty a na plotně jim bublala večeře uvařená tak láskyplně, že se stávala součástí jejich důvěrností. Manželky, které nevstupovaly do sňatku jako prázdné vázy.

Emilienne se muselo nechat, že udržuje dům v čistotě a každý večer dává svému manželovi dušené maso s brambory, že mu žehlí puky na kalhotách a pečlivě se stará o jeho hůl. Každý večer ji tak usilovně leštila, až mahagonový povrch rudě pableskoval. Jenže ani Emilienne,

ani Connor se nikdy nezamysleli nad tím, jaké zázraky by mohla do jejich života přinést láska. Connor proto, že takový cit nikdy nepoznal, a Emilienne proto, že ho pozнала až moc dobře.

A pak se narodila moje matka.

Přišla na svět jako vřískající rudá larva s hlavou plnou černých vlasů. Všechny byly dokonale rovné, až na jediný zvlněný pramínek na zátylku. Novorozenecky modré oči jí později ztmavly do hnědé tak syté, že někdy jako by v nich vůbec nebyly vidět zorničky. Rodiče ji pojmenovali Viviane.

Když si ji přinesli domů, Emilienne ji nosila z místnosti do místnosti a ušklíbala se na svého manžela, který všechno kolem komentoval s gustem poutového vyvolávače. *A co bys řekla, že je po tvé levici? Co je ten dlouhý prostor s kobercem? To je hala v poschodí!* Ukázal Viviane kuchyň s kovovým dřezem i zavěšené skříňky s tabulkami olovnatého skla ve dvířkách, které lemovaly celou stěnu jídelny a visely i nad sporákem. Sledoval Vivianinu tvářičku, jestli se jí vrzání podlahy líbí stejně jako jemu. Zanesli ji do ložnice, kde jí Connor ukázal proutěný koš, ve kterém měla spát, a houpací křeslo, kde ji bude matka každou noc houpat tak dlouho, až na podlaze zůstanou viditelné stopy. Ukázal jí zahradu, kde jediný kámen označoval pohřebiště, i salon, kde stálo neobyčejně čistě naladěné cembalo. Ukázal jí to všechno, až na druhé poschodí, kam stejně nikdo z nich nechodil.

Byly chvíle, kdy se Emilienne zdálo, že by toho pekaře s obratnými rukama a neobratnou chůzí mohla milo-

vat. Cítala, jak se jí srdce uvolňuje, jak se zvedá na nejistých nožičkách, aby vykročilo po cestě k další lásce. Myslela si: *Tentokrát to bude jiné. Tentokrát to vydrží.* Možná by to byla delší, hlubší láska. Láska, která by s nimi žila v domě, používala jejich koupelnu, jedla s nimi u stolu a muchlala ve spánku prostěradla. Láska, která by si Emilienne přitulila k hrudi, kdyby plakala, a která by se ve spánku tiskla k jejím zádům. Jenže pak si moje babička vzpomněla na Leviho Blythea nebo Satina Lushe či zahlédla v rohu místnosti stínové obrysy mrtvých sourozenců a znovu navršila na své srdce rov.

Connor sám dělal, co mohl, vzhledem k okolnostem. Vzhledem k tomu, že neměl žádnou předchozí zkušenost, která by mu pomohla porozumět ženě, již si vzal. Connor Lavender žil jako starý mládenec v nejhlubším smyslu toho slova až do chvíle, kdy zkrížil cestu Emilienne Rouxové. Jediná nahá žena, kterou viděl předtím, byla na obrázku na ohmataných kartách, které kdysi našel zastrčené pod pultem otcovy pekárny. Na obrázku byla vlnadná bruneta se zády prohnutými tak, až to muselo být nepohodlné. To její ňadra si Connor pamatoval nejlépe, s dvorci velikosti menších talířků a vztyčenými dlouhými bradavkami. Jeho pubertální mysl to připadalo, jako by jí na každém ňadru balancoval šálek s podšálkem.

Právě na tuhle ženu myslel, když zavíral pekárnu na noc. Otřel pulty, narovnal kovové stolky a židle a zkontroloval kvásek, který si připravil na ráno. Tak jako každý večer. Jenže právě tenhle konkrétní den, 22. prosince 1925, mu v tu chvíli levou rukou vystřelila ostrá bolest.

Bylo to tak rychlé a tak brzy to pominulo, že na to Connor vzápětí zapomněl. Vlastně celé bolesti v levé ruce věnoval asi tak tři vteřiny, kdy zaťal prsty ruky a zase je rozevřel, než se jeho mysl přesunula k důležitějším tématům. Tak třeba jeho maličká dceruška – jedla už? Uložila ji už Emilienne do postele? Taky myslel na svou trvale nešťastnou ženu, a na levou ruku proto úplně zapomněl. Spěchal domů, kde vykoupal holčičku a snažil se protahovat vážnoucí hovor s manželkou až do chvíle, než šli spát. Tu noc spal tvrdě a zdály se mu poctivé pekařské sny o mouce a vaječných bílcích až do rána, kdy se jeho srdce zastavilo. A v tu chvíli si Connor Lavender se šokovaným zklamáním a zcela jistě i mrazivou hrůzou uvědomil, že je mrtvý.

Ráno 23. prosince se Emilienne probrala z těžkého, tvrdého spánku beze snů, jaký znají jen vojáci, opilci a matky novorozených dětí. Nejdřív si myslela, že ji probudil pláč dítěte, a po paměti si začala rozvazovat tkanice u výstřihu noční košile. Ale když přehoupla nohy přes pelest a její chodidla se dotkla studené podlahy, viděla, že miminko v proutěném košíku ještě spí. A došlo jí, že ji ze spaní probral poslední výdech jejího manžela, který mu unikl z těla.

Když zavolala záchranku, dodala šeptem: „Už ale není proč spěchat.“

Ve skříni našla manželovy nejlepší šaty – byly to ty, které měl na svatbě ani ne před rokem –, a položila je na postel vedle něj. Všimla si, že košile je trochu pomačká-

ná, tak ji naškrobila a vyžehlila. Pak zahlédla, že na rudé sametové vestě chybí jeden z velkých černých knoflíků, a po kolenou lezla po zemi, dokud ho nenašla. Potom začala manžela oblékat. Hlavně kalhoty šly hodně špatně. Naleštila mu naposledy hůl a uhladila vlasy s pomocí brilantiny, kterou měl v plechovce nad umývadlem. Teprve pak byla spokojená, že dodržela svůj slib a byla ubohému Connoru Lavenderovi dobrou manželkou. Až do hořkého konce a ještě po něm. Položila mu dlaň na tvář. Connorova pokožka byla pod jejím dotekem chladná a tuhá, jako by obalovala kámen.

S výkonností ženy, která se snaží popírat skutečnost, našla klíče od pekárny a pověsila si je na kožený řemínek kolem krku. Ve čtvrt na pět, kdy ještě nebyla vdovou ani hodinu, pečlivě zabalila dítě do několika pokrývek a odnesla ho s sebou až do pekárny. Emilienne procházela ztemnělým krámkem a její boty vrzaly na černobílém linoleu. Teď už Viviane dostala hlad a matka si ji přiložila k prsu, ale obě užasly nad tím, že se žádné mléko neobjevilo. Emilienne si jako nyní jediná majitelka pekárny představila všechna ta ústa, která by měla nakrmit. Jak by to mohla zvládnout, když nedokáže nasytit ani vlastní dítě?

Vydala se do skladu a přinesla z něj pytel cukru. Rozpustila lžičku v misce s horkou vodou a namočila do ní Vivianin dudlík, než ho strčila do úst novorozeněte. Pak vystlala prázdnou kartonovou krabici svým svetrem, šálou a šátkem a položila dítě dovnitř. Když roztopila pec, zahrhla všechny myšlenky na koláče, buchtičky a zákus-

ky. Bude péct chleba. Poctivý výživný chleba, čerstvě vytažený z pece, křupavý na povrchu a měkký uvnitř.

Netrvalo dlouho, než se krámkem naplnil vůní kynoucího chleba: *Pain au levai* s tenkou kůrkou, *pain brie* s tvrdou. Houževnatý *pain de campagne*, ideální k nalámání do polévek a dušených směsí. A *pain quotidien* na ranní sendviče a topinky. Když moje babička vystavila nové zboží do výlohy a vyleštila šmouhy na skle, otevřela dveře pekárny, aby se vůně čerstvě upečeného chleba nesla do ulice. Potom ucouvla dovnitř, očistila si zamoučněné ruce o zástěru a náhle si uvědomila s úlekem tak prudkým a silným, až byl na jazyku cítit jako niklák, že od ní si nikdo nikdy nic nekoupí.

Kapitola třetí

Zpráva o smrti Connora Lavendera se rozletěla městem spolu s rychle spředenou pavučinou klevet, dohadů a lží. Někdo tvrdil, že pekař zemřel na výduť do mozku. Jiný, že spadl ze schodů. Almena Mossová, která žila se sestrou Odelií v pronajatých pokojích v domě nad poštou, tvrdila, že viděla Emilienne nakupovat v samoobsluze velkou láhev jedu na krysy. Po tomhle tvrzení se dohady staly ještě fantastičtějšími. Ať už se Connoru Lavenderovi stalo cokoli, na jednom se všichni v sousedství shodli: Do té pekárny už jaktěživo nikdo nevstoupí. Aspoň dokud bude patřit jí.

Krámeček zůstal prázdný a Emilienne se snažila žít ze zbytků ztvrdlého chleba, který si nikdo nekoupil. Až do chvíle, než únorový vítr přivál do města Wilhelminu Dovewolfovou.

Jen málo lidí vědělo přesně, odkud Wilhelmina pochází. Byla přímým potomkem proslulého indiánského náčelníka Seattla, po němž pojmenovali naše město, a příslušníci kmene Suquamishů, což bylo zřejmé z jejich výrazných lícních kostí, bronzové pokožky a hustých černých vlasů, jež nosila spletené v silném copu na zádech. Bylo jí dvaadvacet let, jen o pět měsíců víc než Emilienne. Dospívání strávila v indiánské internátní škole, kde dostávala pravidelně výprask za to, že mluví svým rodným jazykem. Jako dospělá budila dojem někoho, kdo nepatří nikam – nestala se příslušnicí bílé rasy, ale nepatřila už ani do svého kmene. Byla to velmi stará duše v mladém těle. Lidé z Pinnacle Lane se k ní chovali stejně jako k Emilienne – nebrali ji vůbec na vědomí.

Vůně Emiliennina chleba přilákala Wilhelminu do pekárny. Emilienne byla vzadu, s rukama ponořenýma do bílého těsta, z něhož se brzy stane další neprodejný bochník chleba. V tu chvíli uslyšela cinkot zvonku nade dveřmi. To zacinkání matku i dítě tak překvapilo, že holčička, která do té doby ležela spokojeně v krabici, začala vyděšeně kňourat. Emilienne si chvatně očistila dlaně od mouky.

„Hned jsem tam!“ houkla a rozběhla se do krámku, ale z Wilhelminy viděla už jen její záda a pohupující se černý cop, když mladá žena utíkala ven. Z výkladu zmizel bochník žitného chleba a místo něj tam byl malý cedrový košíček.

Emilienne nevnímala křik dítěte, který se sem zezadu nesl. Vzala košíček do rukou ulepených od těsta a dívala se, jak její první zákaznice mizí na Pinnacle Lane.

Wilhelmině trvalo několik týdnů, než se vrátila. Po celou tu dobu se Emilienne živila jen chlebem a Viviane se začala obracet na bráško a žvatlat, jak to kojenci v tomhle věku dělají.

Když se ozval zvonek tentokrát, Emilienne jen nenápadně vykoukla dopředu. Viděla Wilhelminu, jak opatrně bere bochník chleba z výlohy a klade na jeho místo další košíček. Pak vyběhla z pekárny a Emilienne ji opatrně sledovala.

Černovlasá žena se zastavila u tří břízek, které rostly před krámkem. Emilienne z obezřetné dálky sledovala, jak si neznámá ulamuje kousek chleba, strká sousto do pusy, zavírá oči a důkladně žvýká. Pak sousto polkla, zabalila si zbytek bochníku do šátku a zastrčila ho do podpaží.

O týden později už byla Emilienne nachystaná. Sotva zahlédla černý cop, jak se na Wilhelminině rameni nese po Pinnacle Lane, zabalila čerstvě upečený, ještě horký bochník do bílého papíru a nechala ho ležet na pultě.

Z úkrytu za dveřmi přípravný pozorovala, jak Wilhelmina zvedá teplý balíček a nedůvěřivě ho očichává, jako by větrila nebezpečí. Pak se lehce zamračila, otevřela malou kabelku a začala přebírat něco, co Emilienne připadalo jako šňůra korálů. Což jen dokazovalo, jak málo toho moje babička věděla o světě.

„Vezmi si to,“ ozvala se Emilienne a vstoupila do krámků. „To je ode mě.“

„Já o žádné milodary nestojím,“ namítla nabručeně Wilhelmina.

Emilienniny tváře zaplály studem. „Tak dobře.“ Napřímila se tak, že byla o pár centimetrů vyšší než Indiánka. „Dělá to 25 centů.“ Nastavila dlaň.

Wilhelmina odstrčila Emilienninu ruku a rozbila chleba. Ulomila si kousek a strčila si ho do pusy. „Napadá mě něco lepšího,“ zahuhlala. „Uzavřeme dohodu.“

Emilienne rozhodila paže. „Poslouchám.“

Wilhelmina si ulomila další kousek chleba. „Říkají o tobě, že jsi čarodějnice.“

Emilienne zvedla obočí.

Wilhelmina se zasmála. „Ne, nechápej mě špatně. Nikdy nepapouškuju to, co se o někom tvrdí. Dělán si vždycky vlastní názor. Ráda na věci přicházím sama.“

Emilienne přikývla. Ona to dělala taky tak. Teď například usoudila, že se Wilhelmina narodila v říjnu – podle opálového přívěsku, který měla indiánka na krku. *Říjen*, přemítala moje babička, *Váhy*. *Vyrovnaná*. *Diplomatická*. *Klidná*.

Wilhelmina naklonila hlavu a zkoumavě Emilienne pozorovala. „Něco na tobě je... neumím to přesně určit...“ Hlas se jí vytratil. „Jednou věcí jsem si jistá. Už mockrát ses setkala se smrtí, vid’?“

Smrt. Emilienne zamrkala. Měla pocit, že tady shrábla víc než svůj spravedlivý podíl.

„Myslela jsem si to. Nebyl to jen tvůj manžel, vid’?“ Když Emilienne neodpovídala, Wilhelmina si povzdychla. „Některým z nás jako by šla smrt v patách, vid’? Mě sleduje už léta. Hned poznám, když je na tom někdo stejně. Ten žal ze sebe člověk nesmyje, přilne k tobě. A lidi

to poznají. Vycítí to. Jenže smrt necítí nikdo rád – zvláště tam, kam chodí jít. Potřebuješ podstoupit obřad očisty.“

Wilhelmina dojedla chleba a vytáhla z kapsy dva svažečky suchých bylinek, převázané rudou stužkou. „Zapal je a projdi se s nimi po obchodě. Nezapomeň na všechny kouty a místa za dveřmi.“

Emilienne si od indiánky vzala snítky šalvěje a yzopu a zdráhavě je obrátila v rukou, než je upustila na pult. „A když to udělám, co přesně se stane?“

„Vyčistí to vzduch. Tohle místo se zbaví kleteb, nemocí, zlých duchů. Vykuř to tady a lidé už nebudou myslet na smrt pokaždé, když projdou kolem pekárny. Nebo kolem tebe.“ Wilhelmina se zarazila. „Poslyš, připadáš mi jako chytrá žena. Udělej, co ti říkám, a slibuju, že se obchody zlepší.“ Uvázala si šátek pevně kolem ramen. „A pak mi dáš práci.“

Emilienne si odfrkla. „Ty u mě chceš pracovat? Nemám ani dost peněz na to, abych nakoupila mouku. Neměla bych tě z čeho platit.“

Wilhelmina se usmála. „Věř mi. Budeš potřebovat pomoc.“

Emilienne ani nevěděla, jestli to dělá ze zvědavosti, nebo z čirého zoufalství, ale podle Wilhelmininých pokynů zapálila suché bylinky. Dala si záležet, aby se spirálka kouře dostala do každého zákoutí, za každý výklenek dveří.

Když přišla ráno k pekárně, u dveří už čekala fronta zákazníků. Klikatila se až ke dveřím samoobsluhy o čtyři domy dál.

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.